

Erdélyt vissza, mindent vissza?

Nyomoz a szeku. Mint várható volt (de a vártnál később), hozzájuk is eljutott az ELLENPONTOK. Mint várható volt, egyelőre még csak a besúgókat mozgósították. Házkutatásig, letartóztatásig vagy kihallgatásig még nem jutottak el - ugyancsak egyelőre. Hisztérikusán ugyan, de teljes sötétségben tapogatóznak - tegyük hozzá: reméljük, nemcsak egyelőre.

A kockázattal azonban nyilván számolnunk kell - és talán nem érdektelen eltöprengenünk: mi történik majd azzal, azokkal, akikről bebizonyosodik, hogy részt vesznek az ELLENPONTOK szerkesztésében vagy terjesztésében. (Zárójelben: ha belügyi dolgozóink nem tudnak kellő időben eredményt fölmutatni, aligha lesz feltétel a bizonyítható részvétel. Bőségesen elegendő oknak tekintik majd a pusztán *gyanút* is. Az megint más kérdés, hogy mindenki gyanús.)

Nos, tegyük föl, hogy valaki közülünk lebukott. Mire számíthat az illető, azonkívül, hogy már az első félórában szétrugdossák a veséjét?

Figyelemre méltó előzmény az elmúlt hetekből: Székelyudvarhelyen 5 (öt) évre ítélték - meglehetősen nagy port fölvert tárgyaláson, alighanem demonstrációs céllal - *Benedek Imre* technikust. A vádlott annyiban bizonyult "vétkesnek", hogy megtaláltak nála egy olyan (egyébként pesti barátaitól ajándékba kapott) kazettát, melyen rajta volt a Fönn a Hargitán kezdetű, a negyvenes évek elején népszerű sláger is.

A válasz a *mire számíthatunk* kérdésre ezek után legalábbis sötétnek mondható. Noha - mint lapunk olvasói nagyon jól tudják - egyetlen közleményünkben sem kívántunk megdönteni vagy felforgatni semmiféle tisztességes államrendet; nem esett szó a határoknak primitív hitű és reményű tologatásáról, egyetlen nép valódi és jogos integritásának megcsorbításáról sem; nem hívta vissza senki a Habsburgokat és a grófokat, nem szított egyetlen mondatunk sem politikai gyilkosságokra, szabotázsra, de... még sztrájkra sem - egyszóval, szolid kis publikáció az ELLENPONTOK, *szinte* lehetne akár valamely kommunista párt revíziós bizottságának is a lapja. De nem a Román Kommunista Párté.

Semmiféle törvényszéki (akár hadbíróági) csűrés-csavarás sem tudná tehát bizonyítani, hogy az ELLENPONTOKra akár közvetett, eszmei értelemben is, de valamiféle hatás hárulna pl. olyanszerű akciók létrejöttében, mint a tavaszi röpcézés Szatmárnémetiben, a székelyudvarhelyi öntödei robbantás, a Dés és Bethlen környéki miniummal aszfaltra festett szövegek, vagy a tusnádfürdői röpcék - hogy csak azokra emlékeztessünk, amikre az ELLENPONTOK megjelenése óta került sor.

A szeku haragját tehát nem is annyira az ELLENPONTOKban megjelent, szordínós és illedelmes írások váltják ki - hanem az, hogy ez az *első* Romániában megjelent szamizdat kiadvány. Márpedig a semmitől az első - mégoly ártalmatlan - illegális sajtótermékig sokkal nagyobb lépést kellett megtenni, mint az elsőől a másodikig vagy ötödikig - amelyek talán nem is lesznek olyan ártatlanok. Ezt minden épeszű szekus tudja. Azt viszont már egyiküknek sincs mersze belátni, hogy itt nem egy egyszerű, véletlenszerű és betömhető rés keletkezett a hatalmi apparátuson, hanem már itt tartunk, a válság erjedésében. És ezért kétségbeesett és gátlástalan eszközökkel remélik majd törölni a tüneteket - a képlet nagyon is tiszta, ismert -, épp az ellenkező hatást érik így el. (Ilyen és csakis ilyen értelemben figyelemreméltó precedens az, ami Iránban történt.)

Románia ma aligha engedhet meg magának *politikai pereket*. Király Károly esete, - a Gomáé, a Vasile Paraschivé és másoké mellett, ezekről alább - azt bizonyítja, hogy valaki ellen szívesen indítanak pert, és drákói szigorral meg is torolják, ha kazettán őrzi a Fönn a Hargitán-t - de nem föltétlenül állítják bíróság elé azt, akit sokkal súlyosabb "vétségekért" bizony lehetne. Nemcsak Goma, nemcsak Király vagy Paraschiv nem került bíróság elé, hanem egyetlen robbantó, egyetlen jelszómázoló, egyetlen röpcéző sem. A román kormányzat nem vállalhatja sem befelé, sem kifelé egyrészt annak a beismerését, hogy a dolgok idáig fajultak, másrészt azt a tehetetelt, amit ezek a perek tekintélyvesztésben jelentenek.

Hanem akkor? Lehet, hogy futni hagynák a lebukott ELLENPONTOST? (Íme, még a címe is milyen korrektül szemérmes!) Esetleg útlevelet gyömöszölnének a zsebébe, mint *Goma* és a Román Dolgozók Szabad Szakszervezetének (SLOMR) legtöbb tagja esetében? Kötve hisszük.

Inkább hajlunk azt feltételezni, hogy ez esetben is ama egyszerű módon oldanák meg a kérdést, ami elkerülhetővé teszi kellemetlen perek megrendezését.

Arról a módszerről beszélünk, amit *dr. Szikszay Jenő* érdemes tanár (brassói magyartanár volt), amit a zsílvölgyi sztrájkok szervezője, *Dobre* mérnök, amit *Virgil Tănase* párizsi író, és amit *János* csíksomlyói apát és társai esetében alkalmaztak a fiúk. Király Károly a súlyos sugárfertőzésével és a Szabad Európa Rádió szerkesztője, Emil Georgescu a mellébe kapott maga huszonhat késszúrásával még szerencsésnek mondhatják magukat. Ezek után aligha tévedünk nagyot azt feltételezve: ha a szekunak van képe *külföldön*, a várható (és be is következő) diplomáciai bonyodalmak ellenére így kiviselni magát - akkor itthon is föltűnően el fognak szaporodni az értelmetlen öngyilkosságok, rejtélyes autóbalesetek és ismeretlen, de halálos betegségek.

Erdélyt vissza, mindent vissza? Ugyan, ki beszél itt erről! De azért - minek szépítsük - a fejünkkel játszunk.

(Szócs Géza)